

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI
AV. VEDAT AHSEN COŞAR'IN
2011-2012 YARGI YILI
AŐILIŐ KONUŞMASI**

6 Eylül 2011
ANKARA

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI
AV. VEDAT AHSEN COŞAR'IN
2011-2012 YARGI YILI
AÇILIŞ KONUŞMASI

6 Eylül 2011
ANKARA

Türkiye Barolar Birliği
Ođuzlar Mah. Barış Manço Cad.
Av. Özdemir Özok Sokađı No: 8
06520 Balgat - ANKARA
Tel: (312) 292 59 00 (pbx)
Faks: 312 286 55 65
www.barobirlik.org.tr

Sayın Cumhurbaşkanım,

Sizleri Türkiye Barolar Birliği adına, Yönetim Kurulu Üyesi arkadaşlarım adına, kendi adıma sevgi ve saygı ile selamlıyor; 2011-2012 Adli Yılı'nın avukat, hakim, savcı, noter, meslektaşlarımız ile yargı çalışanlarımıza, milletimize, ülkemize, ülkemiz hukukuna yararlı olmasını diliyorum.

Hepimiz için ama özellikle biz hukukçular için anlamlı olan bugünde Yargıtay'ımızın emekli olan Başkan ve üyelerini, Türkiye Barolar Birliği Başkanlarını, avukat, hakim, savcı, noter meslektaşlarımız ile adliye çalışanlarımızı şükran ve minnetle anıyor, ebediyete intikal etmiş olanların aziz hatıraları önünde saygı ile eğiliyor, kendilerine Allah'tan rahmet diliyorum.

“Zamanların en iyisiydi, zamanların en kötüsüydü, hem akıl çağıydı, hem aptallık, hem inanç devriydi, hem de kuşku, aydınlık mevsimiydi, karanlık mevsimiydi, hem umut baharı, hem de umutsuzluk kışıydı, hem her şeyimiz vardı, hem hiçbir şeyimiz yoktu, hepimiz ya doğruca cennete gidecektik, ya da tam öteki yana - sözün kısası, şimdikine öylesine yakın bir dönemdi ki - kimi yaygaracı otoriteler bu dönemin, iyi ya da kötü fark etmez, sadece ‘daha’ sözcüğü kullanılarak diğerleriyle karşılaştırılabileceğini iddia ederlerdi.”

Okuduğum bu cümleler *Charles Dickens*’ın, arka planı dünya tarihinin en hareketli ve dramatik anlarından birinin, 1789 Fransız İhtilali’nin üzerine kurulu olan, *karanlığın içinde umudu, aydınlığın içinde hüznü yaşayan* iki şehirde, Paris ile Londra’da geçen olayların işlendiği, yanı sıra dönemin son derece trajik toplumsal koşullarının değerlendirildiği *İki Şehrin Hikayesi* isimli romanının başlangıç cümleleridir.

Konuşmama *Dickens*’dan ödünç aldığım bu cümlelerle başlamamın nedeni, kısmen de olsa bu cümlelerin, hem günümüz dünyasını, hem de ülkemizi anlatıyor olmasıdır.

Sayın Cumhurbaşkanı,

Bilgi, bilişim, iletişim, ulaşım teknolojilerindeki olağanüstü buluşlar, multi medya ve mikro elektronik alanlarındaki ilerlemeler, ölümcül kimi has-

talıkların tedavisinde elde edilen başarılar ile gen teknolojisindeki gelişmeler başta olmak üzere tıp alanındaki yenilikler, buna bağlı olarak ölüm oranlarının gerilemesi, insan ömrünün uzaması, uzay ve uydu teknolojilerinden yararlanma, uluslararası işbirliği organizasyonlarındaki etkili ve olumlu ilerlemeler, insan hakları kavramının küresel düzeyde kabul görmesi, kendi halklarına zulüm eden totaliter rejimlerin birer birer yıkılması gibi hususlar dikkate alındığında, sanırım, zamanların en iyisi yaşadığımız şimdiki zamandır. Bu bağlamda yaşadığımız şimdiki zaman; hem akıl çağıdır, hem aydınlık mevsimidir, hem de umut baharıdır.

Adeta "*Dünün Dünyası*"nı geri getiren etnik ve mikro milliyetçiliğin tüm dünyada tırmanması, çevre kirliliğinin küresel düzeyde artması, biyolojik çeşitliliğin azalması, çöl alanlarının genişlemesi, uyuşturucu madde kullanımının artması, kimi kriminal ve organize suçların hem ulusal, hem de uluslararası alanda işlenmesi, şiddet ve terörün uluslararası boyut kazanması, kitle imha silahlarının yaygınlaşması, bölgesel krizlerin uluslararası soruna dönüşmesi, İsrail'in yıllardır Filistin halkına yönelik olarak uyguladığı devlet terörü, Somali'de yaşanan, Afrika'nın diğer ülkelerinde de görülen yokluk, yoksulluk, açlık, Ruanda'daki organize katliamlar, Mısır, Suriye, Libya hükümetlerinin kendi halkına yönelik olarak uyguladığı zulüm.

İnsanlık adına utanç verici, gelecek adına umut kırıcı olan bu ve benzeri diğer olayları düşündüğümüzde, herhalde demek gerekir ki geçen yüzyılda yaşanan iki dünya savaşını, insanlık tarihinin en büyük utançlarından birisi olan Yahudi soykırımını saymazsak, zamanların en kötüsü yaşadığımız şimdiki zamandır. Yaşadığımız şimdiki zaman; hem aptallık çağıdır, hem kuşku çağıdır, hem karanlık mevsimidir, hem de umutsuzluk kışıdır.

Kadim tarih boyunca yaşananların günümüzdeki çeşitlemeleri olan bütün bunlara bakıp da yaşlı dünyamız için *Rudolf Kjellen*'in deyişiyle "*Fransız hanelerini gibi hiçbir şey öğrenmedi, hiçbir şeyi de unutmadı*" dememek herhalde mümkün değildir.

Dileğimiz; gerek insanlığın, gerekse her kademe de yönetme mevkiinde olanların, yaşanan bütün bu kötü şeylerden ve olumsuzluklardan gerekli dersleri çıkarmaları, her zaman, her yerde ve her koşulda, her şeyin en iyisine, en güzeline layık olan insanlara ve insanlığa bundan böyle güzel şeyler yaşatmalarıdır.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Türkiye'de de zamanların en iyisiydi, hem akıl çağıydı, hem aydınlık mevsimiydi, hem de umut baharıydı diyebileceğimiz şeyler, iyi şeyler oldu, oluyor. Bu bağlamda benim ve benim yaşımdaykilerin ilk kez tanık olduğumuz enflasyonun ve faiz oranlarının tek

haneli rakamlarla ifade edilmesi, ekonomik büyümenin iki haneli rakamlara yaklaşması, bütçe açıklarının Gayri Safi Milli Hasıla'ya olan oranının düşmesi, dünyanın gelişmiş ekonomilerini olumsuz yönde etkileyen 2008 krizinin Türkiye'yi fazlaca etkilememesi, son zamanlarda yavaşlamış olmakla birlikte Avrupa Birliği standartlarına uyum sağlanmasında mesafe alınması, işkencenin nerede ise sıfırlanması, genel sağlık sigortasının uygulamaya konulması, aile hekimliği sisteminin kurulması, koruyucu sağlık, tedavi ve bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması, sosyal güvenlik kurumlarının birleştirilerek sigortalılar arasında norm ve standart birliğinin sağlanması, yeni Ticaret Kanunu'nun, Borçlar Kanunu'nun, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun kabul edilmesi, cemaat vakıflarına ait mülklerin sahiplerine iade olunması, yargı alanında kısmen de olsa iyileştirmeler yapılması, siyaset kurumuna demokrasi dışı müdahale girişimlerinin bertaraf edilmesi gibi iyi şeyler, yapılmış önemli hizmetler var.

Bütün bunlardan dolayı yasama ve yürütme organları başta olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Türkiye'de iyi şeyler oldu, oluyor, ama iyi olmayan şeyler, dünden bugüne çok değişmeyen şeyler

de oluyor. İyi olmayan, hatta kötü olan, vahim olan, insan olarak, yurttaş olarak, toplum olarak canımızı yakan şeyler de oluyor.

Bunların en başında terör geliyor. Terörü, insanlara duyulan sevgi üzerine temellendiren *Lenin* ve onun çok sayıdaki ardılından epey önce, yeryüzünde adaletin derhal egemen olmasının gerekli olduğuna inanan ve kendilerini bu idealden sadece birkaç hainin ayırdığını düşünen *Saint-Just* ve *Robespierre* olmuştur.

Dünyanın hemen her yerinde terörün başvurduğu yöntem, izlediği yol, ulaşmak istediği hedef aynıdır; terör örgütünü ve bu örgütün eylemlerini devletin, devletin meşru güçleri ile halkın karşısına koymak suretiyle hukuksuz bir toplum kurmaktır. Güvenlik hakkını, yaşama hakkını, iç barışın sürdürülmesini, sivil ve siyasal özgürlükleri, yani hukukun bireylere, yurttaşlara, meşru iktidara verdiği görev, yetki, hak ve yükümlülüklerin hepsini ortadan kaldırmak için teröristler, insanların öfkesine, sevgisizliğine, kitlenin yarattığı deşarja ve ilkel şiddete başvururlar.

Bu yola başvuranlarla mücadele etmek devletin asli görevi, devlet olmanın, devlet olarak egemenlik hakkına sahip bulunmanın gereğidir. Gerek bu mücadelede, gerekse güvenlikle ilgili olarak alınacak önlemler konusunda yurttaş olarak, kurum olarak duyarlı ve hukukun çizdiği sınırlar içerisinde kalmak

koşuluyla üzerimize düşen her türlü görevi yapmaya hazır olduğumuzu özellikle belirtmek isteriz.

Yine belirtmek isteriz ki meşru dil ve yöntemleri kullanmak yerine şiddete başvuranlara, başta yaşama hakkı olmak üzere diğer bütün hak ve özgürlükleri yok sayanlara karşı mücadele etmek sadece devletin, devletin güvenlik güçlerinin görevi ve yükümlülüğü olmayıp, hepimizin ortak görevi ve yükümlülüğüdür.

Bütün bu nedenlerle ve Türkiye Barolar Birliği olarak, Türk olsun, Kürt olsun, aynı ulusun özgür ve eşit yurttaşları olan, birbirlerinin kimliklerine, kişiliklerine, kültürlerine, başkaca değerlerine saygısı bulunan, kardeşçe, barış içerisinde ve birlikte yaşamak isteyen herkesi, tahriklere kapılmadan, kırılmadan, dökmeden, sağduyu ve kararlılıkla teröre karşı yüksek sesle tavır almaya davet ediyoruz.

Bununla ve güvenlik hakkı, en az diğer hak ve özgürlükler kadar önemli ve değerli olmakla birlikte, gerek alınacak önlemlerin belirlenmesinde, gerekse uygulamaya konulmasında, özgürlük ve güvenlik arasındaki hassas ve gerilimli alanda makul bir denge kurulması ve korunması gerektiğine de işaret etmek isteriz.

Zira ve hepimizin bildiği üzere hukuk devletini; totaliter, otoriter ya da yarı-otoriter rejimlerden ayı-

ran husus, hukuk devletinin hak ve özgürlüklere sıkı şekilde bağlı bulunması, bu bağlılığın iktidarın meşruiyetinin kaynağı ile ölçütü olmasıdır. O nedenle hem bunu ve hem de *Benjamin Franklin*'in şu öğüdünü aklımızdan çıkarmamız gerekir: “*Güvenlik için özgürlüklerimizden vazgeçmeye başlarsak, sonunda hem güvenlikten ve hem de özgürlükten yoksun kalırız.*”

Bütün bunlar dikkate alındığında başvurulacak her türlü önlemin, devletin ve güvenlik güçlerinin yürüteceği her türden eylemin hukukun sınırları içerisinde kalması, temel hak ve özgürlüklerin özüne dokunmaması, Kürt sorununun çözümü konusunda bizi çok daha emin ve güvenilir biçimde sonuca götürecektir. Olan meşruiyet zemininin zarar görmemesi, demokratik kanalların kapanmaması, hem beklentimiz hem de dileğimizdir.

Sayın Cumhurbaşkanım,

“*Nerede bir toplum varsa, orada bir hukuk vardır*” sözü eski Roma'ya aittir. Son derece yerinde bir tespiti içeren bu maksimden hareketle, hukukun yeryüzünde var oluşunun tarihi, insanın var oluşunun tarihi kadar eskidir demek belki iddialı, ama doğru bir sav olacaktır. Ortaya çıkışı insanın var olması kadar eskiye kadar giden ve öyle olduğu için de kadim olan hukuk, sanırım kendi tarihinin hiçbir döneminde, günümüzde olduğu kadar önemli, günümüzde olduğu kadar gerekli, günümüzde olduğu kadar yaşamsal olmamıştır.

Bu tespitten hareketle, günümüzde insanlığın hukuku yeniden keşfettiğini ileri sürmek sanırım yanlış olmayacaktır. Son zamanlarda hukukun üstünlüğüne, hukuk devletine yapılan yollamalar, bu ilke, kavram ve kurumların referans olarak alınması, çağcıl bütün devletlerin örgütlenmelerinin merkezine hukuku almaları, başta Avrupa Birliği olmak üzere benzeri diğer örgütlenmelerin projelerini hukuk yoluyla toplumu dönüştürme anlayışı üzerine kurmaları bu savımızı desteklemekte ve doğrulamaktadır.

Siyaset felsefesinin, toplum felsefesinin, devlet ve iktisat kuramlarının, iktidar, egemenlik, özgürlük, adalet, eşitlik gibi kavramların hukuku referans almadan, hukuka dayanmadan kendilerini açıklayamaması, hukukun toplum yaşamında olsun, ulusal veya uluslararası düzeyde olsun ne ölçüde yaşamsal ve işlevsel olduğunun kanıtı ve göstergesidir.

İnsanların davranışını kuralların yönetimine tabi kılmanın yegane yolu olan hukuk, günümüzde devletle çok daha farklı bir bağlamda bütünleşmiştir. Bu bağlam, hukukun üstün ve evrensel ilkelerine bağlılıktır, yani hukuk devleti olmaktır. O nedenle devletin klasik tanımında yer alan asli unsurlardan olan *cebir tekeli, merkezi otorite, muayyen sınırlar, bu sınırlar içinde yaşayan halk, egemenlik, diğer bir deyişle hukuk yaratma, kural koyma gücüne günümüzde hukuk devleti olma niteliği* de eklenmiştir.

Devletin niteliğinde ve evriminde zaman içerisinde oluşan bu dönüşüme ve değişime bağlı olarak, devleti kimin yönetmesi gerektiği hususu da geçen zamanla birlikte değişmiştir. Bu bağlamda *Platonik Cumhuriyette* siteyi yönetenin *filozof*, *Aziz Thomas'a* göre devleti yönetecek olan kralın *erdemli* olması gerekirken, *Marx'a*, *Engels'e*, *Lenin'e* göre devleti *işçi sınıfı/proleterler* yönetmelidir. *Karl Popper'e* göre sorun, yöneticinin *kim olacağı* değil, *nasıl yöneteceği*dir. Ve hatta çok daha tercihe değer olanı, daha az yöneten bir devletin, bir iktidarın olmasıdır.

Almanca karşılığı *halk hakimiyeti* olan demokrasinin, asla halk hakimiyeti olmadığını ve esasen olmaması gerektiğini, demokrasinin her şeyden önce gücün tek elde toplanmasına izin vermeyen, devlet gücünün sınırlanmasını talep eden ve diktatörlüğe karşı silahlanmış bir kurum olduğunu ileri süren *Karl Popper'e* göre, kim halktan sayılırsa sayılsın, ister askerler, ister memurlar, işçiler, din adamları, aydınlar, bunların hiçbirisinin devleti yönetmemesi, bu güç odaklarının hiç birisinin çok fazla güce/iktidara sahip olmaması gerekir.

Plato'dan bu yana sorulan ve farklı yanıtları olan *devleti kim yönetmelidir* sorusunun yanıtını eğer bugün vermek gerekir ise bu yanıtın, elbette seçimle gelen ve o nedenle meşruiyetini halkın oyundan alan sivil yönetim, yani siyasetçi olması gerekir. *Seçimle göreve gelmiş siyasetçi veya siyasetçiler devleti nasıl yö-*

netmelidir sorusunun yanıtı ise hiç kuşkusuz *devleti kurullarla, yani hukukla, yani adaletle yönetmelidirler* şeklinde olmalıdır.

Bu itibarla; devletin gerçekleşmesi yönünde çaba sarf etmesi gereken şeylerin en başında *adalet* gelir. Esasen hukuk devletin temelini de adalet ilkesi oluşturur. Bu ilkenin yaşama geçirilmesi ise sadece ve sadece etkili, üretken, işlevsel ve hızlı işleyen bir adalet sisteminin kurulması ile mümkündür. Bu nitelikte bir adalet sisteminin kurulması ve işleyebilmesi ise her şeyden önce yargının *bağımsız* ve *tarafsız* olmasını gerektirir. Hak arayan, adalet talep eden insanların haklarının korunmasında ve halkın yargı sistemine olan güveninin sürmesinde asıl olan yargının tarafsızlığının sağlanmasıdır. Bu bağlamda bağımsızlık yargıya sunulmuş bir ayrıcalık değil, yargıç tarafsızlığını sağlamanın yegane ve en etkili aracıdır.

Gerek yargısal anlamda, gerekse etimolojik olarak *tarafsızlık* kavramı ile kast edilen, yargılama aşamasında hakimin davanın taraflarından birisi lehine veya aleyhine bir eğilim içerisinde olmaması, hukuk normunu taraflara eşit biçimde uygulaması ve bunun bir sistem olarak güvence altında olmasıdır. Bunun, özel hukuk uyuşmazlıkları bağlamında devletin ya da hazinenin taraf olduğu davalarda da, devletin güvenliğine yönelik suçların yargılamasında da böyle olması gerekir. Zira devletin menfaatini veya

güvenliğini korumak yargının ya da hakimin görevi değildir. Hakimin görevi vatandaşa tarafsız olarak, adil ve hızlı şekilde adalet hizmeti vermektir. Adalet tanrıçası *Themis*'in gözleri bundan dolayı bağlıdır.

Bu bağlamda işaret etmek istediğimiz bir diğer husus, yargıcın üstlendiği görev ve sorumluluk ile diğer kamu görevlilerinin yüklendikleri görev ve sorumluluk arasındaki önemli farktır. Demokratik rejimlerde kolektif siyasal kararlar çoğunluğun oylarıyla belirlenir, diğer bir deyişle bütün bunlar halkın oyuyla şekillenen yasama ve yürütme organlarının işidir. Yargılama faaliyeti kapsamında olan hukuki konuların çözümü ise halkın oyuyla değil, yargı organlarının kararlarıyla gerçekleşir. Onun için hakimlerin karar verirken: *"Halkın alkışlamasının veya nefret etmesinin benim adalet dağıtma görevini hakkıyla yerine getirmemde hiçbir etkisi yoktur. Kendimi adaletin ilkelerine tam olarak uydurduğum sürece, insanların ne söyleyecekleri ya da ne düşünecekleri beni ilgilendirmez"* demeleri ve bunu içselleştirmeleri gerekir.

Yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile ilgili olarak önemli olmakla değinmek istediğimiz bir diğer husus, kamuoyunda Deniz Feneri olarak bilinen ceza soruşturmasını yürüten savcıların Sayın Adalet Bakanı'nun izni ile görevlerinden alınmalarıdır. Görevden alınma nedeni olarak yapılan açıklamada belirtilen ve evrakta tahrifat olarak nitelenen husus, eğer gönderilen kimi belgelerde yer alan gereksiz

bilgilerin kapatılmasından ibaret ise, bu uygulama, kamuoyu tarafından Ergenekon ve Balyoz olarak isimlendirilen davalar ile diğer davalarda da sıkça yapılan ve yapıldığı bizzat bu soruşturmaları yürüten savcılar tarafından ifade edilen rutin bir uygulamadır. O nedenle bu tasarrufun, kamuoyuna yapılan açıklamanın dışında kabul edilebilir, makul ve haklı bir nedeni yok ise, yapılan tasarruf yargıya yönelik siyasi bir müdahale niteliğindedir ve bu şekliyle yargı bağımsızlığı ile hukukun üstünlüğü ilkelerine aykırıdır.

Bütün bunları hem hukukun ve adaletin hepimiz için yaşamasal değerde olduğuna vurgu yapmak, hem de ülkemizde iyi gitmeyen işlerin başında adalet hizmetlerinin geldiğini ifade etmek için anlattım.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Hangi toplumda yaşarsak yaşayalım birey olarak, yurttaş olarak üzerinde en duyarlı olduğumuz hususların başında özgürlüğümüz gelir. Siyasi bir kavram olan, çoğu zaman ve pek çoğumuz tarafından duygusal cazibesıyla karıştırılarak kullanılan özgürlük, açıklanması gerçekten güç bir kavramdır. Eşitlikçi liberal felsefeciler, bireysel özgürlükleri çok fazla önemli ve değerli bulurken, iktisadi özgürlükler söz konusu olduğunda o kadar cömert davranmazlar.

Özgürlük kavramına daha bağımsız yaklaşan kimi çağdaş siyaset felsefecileri, benlik, rasyonalite anlayışları, ahlak sistemleri, siyasal tercihler, farklı hayat tarzları arasında ayırım yapmaksızın, özgürlüğü sadece kavram olarak ele alarak açıklarlar.

Sade insanlar olarak, felsefi tartışma ve tanımlamaların dışında kalan bizler, özgürlüğü, toplumsal ilişkilerimizde ortaya çıkan kimi sınırlamalar bağlamında düşünür ve o nedenle gündelik konuşmalarımızda, özgürlüğü, sınırlamaların ya da engellerin olmaması olarak anlar, tanımlar ve açıklarız.

Ama gerçek öyle değildir. *Jean - Jacques Rousseau'nun, "İnsan özgür doğdu, ama etrafında zincirler vardı"* derken kast ettiği gibi, özgürlüklerimizle ilgili sınırlamalar vardır ve bu sınırlamalar çok çeşitlidir. Siyaset felsefecisi *Norman P. Barry'nin* isabetli yaklaşımı ile ifade etmek gerekir ise; *"özgürlükle ilgili her türlü önerme belirli yasakları ve sınırlamaları göstermedikçe ciddi olarak eksiktir."* O nedenle siyasi düşünce bağlamında olsun, genel anlamda olsun, sadece özgürlüğü, özgür bir toplumu talep edenler, hangi sınırlamaların kaldırılmasının gerekli olduğunu ortaya koymadıkça tutarlı davranıyor sayılamazlar. Zira özgürlük, sınır ve kural tanımamayı değil, aksine sınırları ve kuralları hukukla belirlemeyi gerektirir.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Hepimizin bildiği üzere, hukuk yoluyla veya yargı eliyle insan özgürlüğünü kısıtlamanın en etkili, en caydırıcı ve evrensel aracı hapis cezası kararıdır. Hapis cezası kararı dışında kişi hak ve özgürlüklerine yönelik en ağır yargı kararı, niteliği itibariyle geçici olan tutuklamadır. Tutuklama kararı, temel bir hakka, yani özgürlük hakkına hukuk yoluyla da olsa müdahale niteliği taşıdığı, *adil yargılanma hakkı* ile doğrudan ilişkili bulunduğu ve yine ceza değil bir önlem, kural değil bir istisna olduğu için son derece dikkatli biçimde verilmesi gereken yargı kararlarından.

Tokyo Kuralları olarak bilinen “1990 tarihli Birleşmiş Milletler Hapis Dışı Tedbirler Hakkında Asgari Standard Kuralları” ile yine “1990 tarihli Birleşmiş Milletler Zorla Kayıp Edilmeye Karşı Herkesin Korunmasına Dair Bildiri” de işaret edildiği üzere; yargılama öncesi tutukluluk, iddia konusu suçun soruşturulması ve toplum ile mağdurun korunması amacıyla ceza yargılamasında son çare olarak uygulanır. Yine yargılama öncesi tutukluluğa alternatif adli tedbirler, yani kefalet, ev hapsi, polis denetimi, pasaporta el koyma ve yurt dışına çıkma yasağı ise mümkün olduğunca en erken aşamada uygulanır.

Hal böyle iken, yargılamanın gerektiğinde alternatif koruma tedbirleri uygulanmak suretiyle tutuksuz olarak yapılması, ülkemizde uygulaması çok nadir görülen bir durumdur.

O nedenle Türkiye Barolar Birliği olarak talebimiz ve dileğimiz; hakimlerimizin tutuklama konusunda son derece duyarlı davranmaları, bu konudaki ulusal ve uluslararası mevzuata uymaları, ülkemizde iyi gitmeyen işlerden olan, Türkiye olarak hiç de hak etmediğimiz *tutuklama ayıbından* ülkemizi bir an önce kurtarmalarıdır.

Sayın Cumhurbaşkanı,

Geciken adalet adaletsizliktir tümcesi veciz ve adalet talep etme konumunda olmayanlar için söylenmesi hem kolay, hem de hoş bir maksimdir. Hakkına, yani adalete geç kavuşanlar için ise acı veren bir durumdur. Ülkemizde iyi olmayan, iyi gitmeyen işlerden birisi de adaletin geç tecelli etmesi, daha doğrusu *adaletin adaletsizlik olarak tecelli etmesidir*. Oysaki hem Anayasamızda, hem de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde düzenlenen *adil yargılanma hakkı* bağlamında davaların *makul süre* içinde görülüp karara bağlanmaları gerekir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin *Eckle-Almanya davası kararında* (15 Temmuz 1982, Seri A No.51, s33, paragraf 73) ve yine *Metzger-Almanya kararında* (31 Mayıs 2001 tarihli Başvuru No: 37591/97, paragraf 31) işaret edildiği üzere, ceza davalarında *makul süre* kişiye suç isnat edilir edilmez başlar. Soruşturma ve kovuşturma evrelerinin bir bütün olduğu dikkate alındığında, bu süre halen derdest olan, sanıkların

sorgulanmaları henüz tamamlanmayan, ne zaman sonuçlanacağı belli olmayan kamuoyunda Ergenekon adıyla anılan davada olsun, KCK davasında olsun, derdest olan diğer pek çok davada olsun daha şimdiden aşılmıştır. Bu durum sadece ceza davaları yönünden böyle olmayıp hukuk davaları yönünden de böyledir. Yeni bir şey değildir, kader hiç değildir. Sorumluluk ise hepimizindir. Hakimindir, savcındır, avukatındır, hemen her şeyi ihtilaf konusu yapan veya yapılmasına neden olan idari makamlarıdır. Çözecek olan da bizleriz. O halde hep beraber, yasama, yürütme ve özellikle de yargı olarak, elimizi taşın altına koyalım, halkımızı geciken adaletin haksızlığından, ülkemizi bu ayıptan kurtaralım.

Sayın Cumhurbaşkanı,

Bir zamanlar Devlet Güvenlik Mahkemeleri vardı. Bu mahkemeler rahmetli hocamız *Nurullah Kunter*'in özlü ifadesiyle "*demokratik düzenlerin normal zamanlarının mahkemeleri değildiler.*" Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin kaldırılmasından sonra bu mahkemelerin yerine ikame edilen *özel yetkili ağır ceza mahkemeleri* her ne kadar olağanüstü mahkemeler değil ise de tıpkı Devlet Güvenlik Mahkemeleri gibi *demokratik düzenlerin normal zamanlarının mahkemeleri de değildiler*. Bu mahkemeler sadece *demokratik düzenlerin normal zamanlarının mahkemeleri* olmadıkları gibi, demokratik hukuk devletinin mahkemeleri de değildiler.

Hepimizin bildiği üzere 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile ceza yargılaması sistemimize dahil edilen bu mahkemeler için düzenlenmiş olan ve genel muhakeme kurallarından ayrı, özel ve istisnai bir yargılama usulünün olmasının yanı sıra bu mahkemelerin bakmakla görevli kılındıkları *katalog suçlar* olarak isimlendirilen ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 250.maddesinde sayılan suçlar vardır. Aslı Yunancadan gelen, hukuk diline yabancı olan ve daha çok kütüphane ve yayın işlerinde kullanılan *katalog* sözcüğü *belli bir sıraya göre hazırlanmış liste* anlamına gelir. Hemen işaret etmek gerekir ki, değişik bir çok suçun bir arada aynı hukuki yaptırıma bağlanması amacıyla katalog suç adı altında listeler oluşturulmasının ve suçların bu şekilde kategorize edilmesinin *ağır hapis/hafif hapis, ağır tahrik/hafif tahrik* ayrımlarını kaldıran yeni ceza kanunun mantığına uygun olmadığını ve kaldırılması gerektiğini özellikle belirtmek isteriz.

İhtisas mahkemesi niteliği taşımayan, örneğine demokratik hukuk devletlerinde rastlanılmayan bu mahkemelerin işleyişindeki en büyük yanlış, yargılama pratiğindeki en önemli hak olan adil yargılanma hakkına, silahların eşitliği ilkesine aykırı biçimde, bu mahkemelerin görev alanına giren ve katalog suç olarak isimlendirilen suçlarla ilgili olarak getirilen özel nitelikteki soruşturma ve kovuşturma usulüdür. Örneğin, bu mahkemelerde sanığın yokluğunda du-

ruşma yapılmasına mahkemece resen karar verilme olanağının bulunması, savunma hakkına, adaletsizliği ortadan kaldırmak için normlaştırılan adil yargılanma hakkına aykırıdır. Zira sanık için duruşmada hazır bulunmak sadece bir ödev değil, aynı zamanda bir haktır. Yine gözaltında olan şüphelinin müdafii ile görüşme yapma hakkının Cumhuriyet Savcısı'nın talebi üzerine, hakim kararıyla yirmi dört saat kısıtlanmasına ilişkin düzenleme çok açık biçimde savunma hakkının ihlali niteliğindedir. Mevcut düzenlemeler içerisinde en vahim olanı, silahların eşitliği ilkesine en aykırı olanı, müdafinin dosya içeriğini incelemesinin veya dosya içerisindeki herhangi bir belge örneğini alabilmesinin - soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmek gibi son derece soyut ve afaki nedenlere bağlı olarak - Cumhuriyet Savcısının talebi üzerine hakim kararıyla kısıtlanabilmesidir.

Bütün bu nedenlerle Türkiye Barolar Birliği olarak talebimiz, *demokratik düzenlerin normal zamanlarının mahkemeleri olmayan özel yetkili ağır ceza mahkemelerinin kaldırılmasıdır.*

Sayın Cumhurbaşkanı,

Bu çerçevede değinmek istediğimiz bir diğer önemli husus, gerek özel yetkili ağır ceza mahkemelerinin, gerekse diğer ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçların soruşturulmasında, asıl inisiyatif alması, soruşturmayı bizzat yürütmesi gereken

makam, Cumhuriyet Savcılığı makamıdır. Oysaki uygulamada bu böyle olmamakta, soruşturmalar kolluk güçleri tarafından yürütülmekte ve kolluk tarafından telefon dinleme dışında delil toplama zahmetine pek girilmemektedir. Bu durum, hukukun koruması ve teminatı altında olan kişi hak ve özgürlüklerini tehlikeye atmakta, her koşulda korunması gereken özel alanın mahremiyetini ortadan kaldırmakta ve ülkemize sanki bir polis devleti varmış görüntüsü vermektedir.

O nedenle Cumhuriyet savcılarının; ceza soruşturmalarını kolluk güçlerine bırakmadan bizzat yürütmeleri, kolluk güçlerini telefon dinleme dışında delil toplamaya zorlamaları, soruşturmanın gizliliği ilkesine uyulmasının sağlanması için gerekli her türlü önlemi almaları, iddianameleri mümkün olduğu kadar çabuk ve kısa yazmaları, soruşturmaların uzamasına ve davaların geç açılmasına neden olan olgunlaşmadan operasyon yapma ve yine hak kayıplarına, mağduriyetlere ve kuşkuya neden olan kişiden delile ulaşma alışkanlıklarından vazgeçmeleri gerekir.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Yüksek malumları olduğu üzere, demokratik rejimlerde kanunlar kuvvetler ayrılığı ilkesi gereğince yasama organları tarafından yapılır. Gerek parlamenter, gerekse başkanlık ve yarı-başkanlık sistem-

lerinde hem kural, hem de uygulama bu yöndedir. Buna göre kanun yapmak, yürütme organının görevi değildir. Kanun yapma konusunda yasama organını devreden çıkararak yürütme organını görevli ve yetkili kılmamanın yolu, Türkiye’de olduğu gibi Anayasa ile yürütme organına kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinin verilmesidir.

Hükümete kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmesi ülkemize ilk kez 12 Mart 1971 ara rejimi döneminde, o tarihte yürürlükte olan 1961 Anayasasında yapılan değişiklikle girmiş, bu düzenleme 1982 Anayasasında da hemen hemen aynen korunmuştur. Doğal afet, ağır ekonomik bunalım, şiddet olaylarının yaygınlaşması, kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması gibi olağanüstü durumlar ile seferberlik ve savaş hali gibi koşullar dışında, yürütme erkinin bu yetkiyle donatılmış olması, kanımızca demokratik olmadığı gibi kuvvetler ayrılığı ilkesine de uygun değildir. O nedenle yeni yapılacak anayasada bu kuruma hiç yer verilmemesi, aksi düşünüldüğü takdirde son derece istisnai durumlarla sınırlı olarak yer verilmesi gerekir.

Bu bağlamda yanlışlığına işaret etmek istediğimiz husus, bugüne kadar kanun hükmünde kararname kurumuna pek fazla itibar etmeyen Hükümetimizin, Ağustos ayı içerisinde çıkardığı kanun hükmünde kararnameler ile Adalet Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun başta olmak üzere,

Danıştay, Yargıtay, Sayıştay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, Uyuşmazlık Mahkemesi, Hakimler ve Savcılar, Türkiye Adalet Akademileri kanunlarında ve başkaca kanunlarda değişiklik yapmasıdır. Bu değişiklikler her ne kadar siyasi iradenin tercihi ise de, değişiklikler arasında yer alan hakimlik stajının iki yıldan bir yıla, yüksek mahkeme başkanlıklarına aday olma süresinin ise yarı oranda indirilmesini kurumsal yönden yararlı görmediğimizi ve hatta bu değişikliklerin kurumların zararına olduğunu düşündüğümüzü özellikle belirtmek isteriz.

Yine Danıştay'ın ve Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı verdiği Tam Gün Yasası ile ilgili olarak düzenleme yapmış olması hukuk devleti ilkesine uygun olmadığı gibi, Anayasa hükmü gereğince kanunla yapılması gereken düzenlemelerden olan yüksek mahkemeler ile ilgili düzenlemelerin, kanun hükmünde kararname ile yapılmış olması da Anayasa aykırıdır.

Sayın Cumhurbaşkanı,

Adliyeler, sadece hakimlerin ve savcılarının mesleklerini icra ettikleri yerler değil, avukat olarak bizlerin de mesleklerimizi icra ettiğimiz yerlerdir. Bu mekanlarda biz avukatlar müvekkillerimizin hukukunu korumak, hakimler haklı olanı haksız olandan ayırarak adaleti dağıtmak, savcılar kamunun haklarını savunmak, icra daireleri ve kalemlerde çalışan

personel de adli hizmetleri görmek suretiyle ve hep birlikte adalet hizmeti yapıyoruz. Dolayısıyla adliyeler, adalet hizmetinin yürütülmesinde avukatların, savcılarının, hakimlerin, kalem ve icra çalışanlarının ortak mekanlarıdır. Bu mekanlarda adalet hizmetini yürüten avukat, savcı ve hakimler arasında hiçbir hiyerarşik ilişki yoktur. Herkesin kendi görevi, kendi partiyonu vardır ve herkes kendi işini yapmaktadır.

Hal böyle iken, Adliye Yönetimi adıyla ve şimdilerde seçilen kimi pilot adliyelerde yürütülmekte olan proje kapsamında ve adliye sarayları içerisinde, avukatların kartla giriş yaptıkları, halkın ise hiç giremediği veya merasimle girdiği alanlar yaratılmaktadır. Yargılama yetkisini halktan alan yargı gücünün; kendisini, halktan, halkın vekili olan avukatlardan, bu şekilde izole etmesi doğru olmadığı gibi, bu durum avukat için, yurttaş için son derece incitici ve hatta onur kırıcı bir uygulamadır. Dahası yaygınlaştırılması planlanan bu projenin, Adliye Yönetimi olarak bilinen ve dünyada örnekleri de olan modellerle hiçbir ilgisi yoktur.

Adliye Yönetimi, adliyeleri adalet hizmeti üreten bir işletme olarak gören ve ilk kez 60'lı yıllarda Amerika Birleşik Devletleri'nde geliştirilen anlayışın ürünüdür. Bu anlayışa göre adalet işletmesinin, klasik işletmelerden farkı amacının ekonomik değil, toplumsal olmasıdır. Bu işletme modelinde asıl hedef;

hızlı, verimli, ekonomik ve isabetli biçimde adalet üretmektir. Her işletmenin olduğu gibi adalet işletmesinin de insan kaynakları, muhasebe, ar-ge, halkla ilişkiler, tedarik, finansman gibi fonksiyonları vardır. Her işletmede olduğu gibi adliye işletmesinde de toplumsal değerlerin ve iş ahlakının korunması, ayrımcılık ve mobbing yapılmaması, çalışma koşullarının iyileştirilmesi, hizmet kalitesinin artırılması, adalet hizmeti alan vatandaşların adliye içerisinde işlerini rahatlıkla yapabileceği fiziki koşulların yaratılması temel hedeftir. Diğer yönetim biçimlerinde olduğu gibi Adliye Yönetiminde de yönetim, işletmenin genel fonksiyonudur. O nedenle organizasyon kaynaklarının etkin, yeterli ve verimli biçimde planlanması, örgütlenmesi, yönetilmesi, koordine edilmesi, denetlenmesi, işbirliği ve iş bölümü yapılması gibi yönetimi başarıya götürecektir ve organizasyonun amaçlarına erişmesini sağlayacak olan yönetim ilkeleri Adliye Yönetiminde de uyulması gereken temel ilkelere dir.

Tıpkı hastanelerin başhekimler tarafından değil, hastane müdürleri tarafından yönetilmesi örneğinde olduğu gibi, bütün bu işlerin Cumhuriyet savcıları tarafından değil, yönetim ve/veya işletme uzmanı olan profesyonel kişiler tarafından yürütülmesi Adliye Yönetimi'nin özüdür. Yürütülen projede ön büro oluşturulması dışında kalan uygulamaların tamamı Adliye Yönetimi kurumunun ruhuna, amacına, felsefesine, işlevine aykırıdır.

Bütün bu nedenlerle, Türkiye Barolar Birliği olarak talebimiz ve beklentimiz, Adliye Yönetimi projesinin az yukarıda ifade ettiğimiz çerçevede yürütülmesidir. Projenin yürütülme sürecinde Baroların ve Barolar Birliğinin sürece katılımını sağladıkları, bizlerle işbirliği yaptıkları için Adalet Bakanlığı yetkililerine, hakim, savcı meslektaşlarımıza huzurunuzda teşekkür etmeyi bir borç, ama bunları söylemeyi de görev saydığımızı özellikle belirtmek isterim.

Değınmek istediğimiz bir diğer husus, UYAP tarafından şimdiye kadar avukatlara ücretsiz olarak verilen hizmetlerin ücretli yapılmak istenmesidir. Dünyanın en büyük servis sağlayıcılarından birisi olan Google'ın ücretsiz hizmet verdiği, avukatların, hakim ve savcılarla birlikte yargı sisteminin üç ayağından birisini oluşturduğu, avukatlık hizmetinin serbest meslek olmakla birlikte bir kamu hizmeti olduğu dikkate alındığında, UYAP hizmetlerinin avukatlara ücretli olarak verilmesini kabul etmek ve bunu doğru bulmak mümkün değildir. Nimet/külfet ilkesi gereğince verilecek hizmetler arasında yer alan tapu, sosyal güvenlik, taşıt, nüfus bilgileri gibi hizmetlerin ücretli olarak verilmesi her ne kadar kabul edilebilir ise de herhalde bu hizmetlerin verilmesi için belirlenecek ücretlerin de makul ve kabul edilebilir oranlarda olması gerekir.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Adalet hizmetlerinin kalitesinin artırılması, avukat, savcı ve hakimlerin kalitelerinin artırılması ile mümkündür. Avukat, savcı ve hakim kalitesini yükseltmek ise, nitelikli bir hukuk öğretimini, kalitesi yüksek bir staj eğitimi gerektirir. Ülkemizde öğretim kalitesi yüksek hukuk fakülteleri kadar, öğretim kalitesi son derece düşük hukuk fakülteleri de vardır. Yine avukatlık stajı bağlamında, imkanları geniş olduğu için iyi staj eğitimi veren baroların yanı sıra hiç eğitim veremeyen veya yetersiz düzeyde eğitim veren barolar vardır. Hakimlik stajının kalitesinde epeyce iyileştirmeler yapılmış bulunmasına ve bu iyileştirmelerin devam ediyor olmasına rağmen hakimlik stajının da eksiklikleri olduğu bilinen bir husustur. O nedenle hem hukuk öğretiminin, hem de avukatlık ve hakimlik stajlarının yeniden yapılandırılmaya ihtiyacı vardır.

Bize göre bu konuda asgari olarak yapılması gerekenler; ABD’de olduğu gibi hukuk öğretimini ikinci fakülte haline getirmek, bu suretle meslek yaşını daha yukarılara çekmek, ayrı ayrı yapılmakta olan avukatlık ve hakimlik stajlarının bir bölümünü ortak düzenlemek, stajın başlangıcında ve sonunda olmak üzere iki kez sınav yapmak, bu sınavlarda başarılı olanları staja ve mesleğe kabul etmek, geçici bir statü olarak avukat, savcı, hakim yardımcılığı kurumu ihdas etmektir.

Yine yürürlükteki Avukatlık Kanunu oldukça eski olup günümüzün ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaktır. O nedenle değişen ülke ve dünya koşullarına uyumlu yeni bir Avukatlık Kanunu'na ihtiyacımız vardır. Yasama ve yürütme organlarımızdan talebimiz, bu konuda bizlere yardımcı ve destek olmalarıdır.

Malumları olduğu üzere avukatlık serbest bir meslek olmakla birlikte bir kamu hizmetidir. Bu bağlamda avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı temsil eder, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesinde ve hukuk kurallarının uygulanmasında yargının diğer kurucu unsurları ile birlikte adalet hizmeti görür. Buna göre avukatlık hizmeti, en az sağlık ve eğitim hizmetleri kadar önemli ve yaşamsaldır. Hal böyle iken, sağlık ve eğitim hizmetlerinde katma değer vergisi oranı %8 iken, avukatlık hizmetinde bu oran %18'dir ve takdir edileceği üzere son derece yüksektir. O nedenle bu oranın, sağlık ve eğitim hizmetlerinde olduğu gibi %8'e indirilmesi, adli yardım hizmetleri ile CMK gereğince yapılan zorunlu müdafilik/vekillik hizmetlerinden ise - bu hizmetlerin niteliği ile ücretlerinin devlet tarafından ödendiği göz önüne alındığında - katma değer vergisi alınmaması gerekir.

Diğer taraftan vergi, kamu hizmetlerinin yürütülmesinde ve maliyetlerinin karşılanmasında kulla-

nulan en sağlıklı kaynaktır. Elbette her yurttaş elde ettiği gelire orantılı olarak vergi ödemek zorundadır ve bu bir yurttaşlık ödevidir. Bununla birlikte *devletin sahip olduğu vergilendirme gücününün, yok etme gücü olmaması* gerekir. Bu husus dikkate alınmak suretiyle yurttaş olarak talebimiz; vergilendirme politikalarının yeniden gözden geçirilmesi, mükellefler olarak altında gerçekten ezildiğimiz vergi oranlarının makul ve ödenebilir oranlara indirilmesi, vergi sisteminin basitleştirilmesidir.

Yine yargı hizmetlerinin hızlandırılması amacıyla yürürlüğe konulan 6217 sayılı Kanunla mahkeme harçları yeniden düzenlenmiş, bu bağlamda Yargıtay Ceza Dairelerine yapılacak temyiz, Bölge Adliye Ceza Dairelerine yapılacak istinaf, idari yaptırımlar konusunda sulh ceza mahkemelerince verilen son karara karşı itirazın yapılacak başvurulardan harç alınması zorunluluğu getirilmiştir. Bizce bu düzenleme, hak arama özgürlüğüne ve adil yargılanma hakkına aykırıdır. Diğer taraftan bu düzenleme, CMK gereğince adli yardım alan sanıkların zorunlu müdafiliğini yüklenmiş olan avukat meslektaşlarımıza mali yönden yeni bir yük getirmiştir. Her ne kadar 10.06.2011 gün ve 27960 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan *Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Müdafî ve Vekillerin Görevlendirilmeleri ile Yapılacak Ödemelerin Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik*'de yapılan değişiklik ile sorun bir ölçüde aşılmış ise de, yine de devam etmektedir. O nedenle ceza uygulamaları yö-

nünden getirilen bu nitelikteki harç ödeme yükümlülüğünün kaldırılması gerekir.

CMK kapsamında zorunlu müdafilik yapan avukatların aldıkları ücretler, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin çok altındadır. Dahası bu hizmetlerin ücretleri çok gecikmeli olarak ödenmektedir. Yol gideri olarak ödenen miktar, mutat vasıta olarak kabul edilen otobüs, dolmuş ücreti düzeyindedir. Yol gideri tutarı, avukatlık ücreti karşılığında düzenlenen serbest meslek makbuzuna dahil edilmektedir. Yani yapılan gider gelir kabul edilmekte ve avukat tarafından bunun gelir vergisi ile katma değer vergisi ödenmektedir. Bu son derece haksız ve yasal olmayan bir uygulamadır. O nedenle bu konumdaki avukatların mağduriyetlerinin ivedi olarak giderilmesi gerekir.

Yargı hizmetlerinin hızlandırılması amacıyla çıkarılan 6217 sayılı Kanun'la Cumhuriyet Savcılarının Asliye Ceza Mahkemelerinin görev alanı içersinde olan ceza davalarının duruşmalarına 01.01.2014 tarihine kadar katılmamaları hususunda yasal düzenleme yapılmıştır. Bu düzenleme, yargılama diyalektiğine, yargılamanın demokratik işleyişine, silahların eşitliği ilkesine, iddia, savunma, hüküm birlikteliğine aykırıdır. Getirilen bu düzenleme, yargının işleyişine herhangi bir hız getirmeyeceği gibi adaletin daha sağlıklı biçimde tecellisini de engelleyecektir. O nedenle bu yasal düzenlemeden vazgeçmek, eski düzenlemeye geri dönmek gerekir.

5904 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 35. maddesiyle 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun "Avukatlık Ücret Tarifesinin Hazırlanması" başlıklı 168/2. maddesine, birinci cümlesinden sonra gelmek üzere, "Şu kadar ki hazırlanan tarifede; genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davalar ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanununun uygulanmasından doğan her türlü davalar için avukatlık ücreti tutarı maktu olarak belirlenir" cümlesi eklenmiştir. Vergi davalarında avukatlık ücretinin maktu olması sonucunu doğuran bu düzenleme, avukatın emeğine, çabasına, uzmanlığına yönelik bir haksızlıktır. Dahası devletin özel veya tüzel diğer hak sahiplerine göre bir ayrıcalığı olmamakla, bu düzenleme - her ne kadar bu konuyla ilgili olarak açılan dava Anayasa Mahkemesi tarafından reddedilmiş ise de - bize göre Anayasa'nın 10.maddesinde öngörülen eşitlik ilkesine aykırıdır. O nedenle haksız ve Anayasaya aykırı olan bu düzenlemenin düzeltilmesi gerekir.

Kamu avukatları ile aynı veya benzer işleri yapan diğer kamu görevlileri arasında, gerek özlük hakları ve statüleri, gerekse mali haklar yönünden çok büyük farklar bulunmaktadır. Dileğimiz bu mağduriyetin bir an önce giderilmesidir. Kamu avukatlığı kurumu ile ilgili olarak önemseydiğimiz bir diğer

husus, avukatlık mesleğinin en önemli özelliğinin bağımsızlık olduğu göz önüne alınarak, kamu avukatlığı kurumunun, mesleğin bu özelliğine uygun olarak bağımsız ve özerk bir yapıya kavuşturulması için gerekli yasal düzenlemenin yapılmasıdır.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Yüksek malumları olduğu üzere anayasa, özü ve işlevi itibariyle hukuki olmaktan daha çok siyasi alana ilişkin bir üst norm olup, bir yönüyle devlet örgütlenmesinin dayandığı temel ilkeleri gösterir. O nedenle, *bir devletin veya bir toplumun ya da bir kuruluşun kendini kurma biçimine temel teşkil eden gerçeklik vizyonunu oluşturan değerlerin, ilkelerin, algıların, düşüncelerin toplamı olan paradigma* her ne ise, o devletin anayasasının da o paradigma üzerine inşa edilmesi gerekir.

Buna göre ülkemizin gündeminde olan yeni anaysanın yapımında, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna esas olan ve yürürlükteki anaysanın ilk üç maddesinde anlamını bulan paradigmanın göz önüne alınması, dahası bu paradigmanın korunması gerekir.

Çağımızın en önemli anayasacılarından *Giovanni Sartori, Karşılaştırmalı Anayasa Mühendisliği/Yapıları Özendiriciler ve Sonuçlar Üzerine Bir İnceleme* isimli özgün eserinde; dünyanın ilk yazılı anayasalarından olan 1787-1791 tarihli Amerikan Anayasası'nın 21

bölüme bölünmüş 7 madde ile ilk on ek maddeden oluştuğunu, buna karşın günümüz dünyasında anayasa adı verilen 170 civarında belgenin yarısından fazlasının 1974 yılından sonra yazıldığını, örneklerini verdiği bu anayasaların büyük bir kısmının oldukça uzun olduğunu, pek çok ayrıntıyı düzenlediğini, bir anayasanın ne kadar uzun olursa anayasal erdeminin o kadar az olacağını ifade edecek derecede ileri gitmek istememekle birlikte, yine de anayasaların diğer kanunların düzenlemesi gereken hususları düzenlemesine kesinlikle karşı olduğunu, her şeyi düzenleyen ve her şeyi vaat eden anayasalar yapmakta ne kadar ileri gidilirse, bunların ihlaline ve ülkenin felaketine o kadar çok yol açılacağına inandığını, o nedenle kendisinin, anayasacılığın özü ve özellikle siyasal sistemin etkin şekilde *çerçvelendirilmesi* üzerine odaklandığını belirtmektedir.

Anayasalar, devletin karar alma sürecine yapı ve disiplin sağlayan biçimler, öncelikli olarak iktidarın kontrollü biçimde kullanılmasını amaçlayan usuller olmakla; normlarla neyin emredileceğini değil, normların nasıl yapılması gerektiğini göstermek ve onun için de tarafsız/nötr olmak durumundadırlar. Bu ise ancak *Sartori*'nin de savunduğu *faydacı anayasa/çerçeve anayasa* ile mümkündür.

O nedenle yeni Anayasa'nın *faydacı anayasa/çerçeve anayasa* olması, yani siyasal/ideolojik yönden nötr/tarafsız olması, toplumun bütün sosyo-politik

güçlerinin iktidar sürecinin tanımlanan mekanizmalarına uyduğu, var olan kurumlarından yararlandığı, bu kurumların birbirleriyle yarışabilecekleri demokratik zeminin bulunduğu, siyasal sürecin sadece genel kurallarının düzenlendiği bir anayasa olması gerekir.

Yeni anayasanın, *faydacı/çerçeve anayasa anlayışı*na uygun olarak, maddi anlamda hukuk kurallarından, diğer bir deyişle hukuki ilişkileri belirleyen ve değiştiren kurallardan oluşan bir anayasa olmaması; aksine maddi hukuk kurallarına yer vermeyen, sadece iktidar sürecinin işleyişiyle ilgili usuli kuralları düzenleyen ve dolayısıyla değişen ülke ve dünya koşullarına kolaylıkla uyarlanabilen *şekli/usuli ve kısa* bir anayasa olması gerekir.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Yeni yapılacak anayasada, yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını tam olarak tesis edebilmek amacıyla yargının devletten bağımsız kılınması için gerekli düzenlemelerin yapılması, diğer yasalarda yer alan buna engel hükümlerin ayıklanması, en son yapılan değişiklikle kooptasyon, yani kapalı bir kast sistemi üzerine kurulu olan yapıdan kurtulan ve çoğulcu bir yapıya kavuşan Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu'ndan, Adalet Bakanı ile Müsteşarının çıkarılması ve bu suretle yargı bağımsızlığının ve tarafsızlığının iyiden tahkim edilmesi gerekir.

Yargılama faaliyetinde sav, savunma ve yargı bir bütündür ve hep birlikte yargının kurucu unsurudur. Dünyanın demokratik her ülkesinde kabul gören ve genel geçer evrensel bir kural olan bu durum göz önüne alınarak, barolara ve savunma makamına yeni anayasanın yargı ile ilgili bölümünde yer verilmesi gerekir.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Sözlerime son verirken, gelecekteki bütün zamanların hem dünya, hem de Türkiye için; *zamanların en iyisi olmasını, hem akıl çağı, hem aydınlık mevsimi, hem de umut baharı olmasını* diliyor, beni sabırla dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

